

Fővárosi Ítéltábla
3.Pf.21.443/2014/3.

A Fővárosi Ítéltábla a Noerr és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Kovács, Barborják és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt Magyar Állam alperes ellen általános szerződési feltétel érvényességének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2014. szeptember 17. napján kelt 55.G.43.417/2014/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú perköltségét 250.000 (kétszázötvenezer) Ft + áfa ügyvédi munkadíjban és 2.500.000 (kétfélmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési illetékben, az alperes másodfokú perköltségét 250.000 (kétszázötvenezer) Ft + áfa ügyvédi munkadíjban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresete elsődlegesen annak megállapítására irányult, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződéses kikötésekre a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Törvény) hatálya nem terjed ki.

Kérte azt is, hogy a bíróság a Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja alapján a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül utasítsa el, illetve a Pp. 157. § (a) pontja alapján a pert szüntesse meg azzal az indokkal, hogy nem jogosult a Törvény 8. § (3) bekezdése alapján a jelen per megindítására.

Másodlagosan - a bíróság eltérő álláspontja esetére - kérte annak megállapítását, hogy az általa megjelölt, 2004. május 1. és 2014. július 26. napja között alkalmazott szerződéses kikötések a Törvény 4. § (1) bekezdésében írt feltételeknek megfelelnek, így azok tisztességesek és érvényesek. Kérte, hogy ha valamelyik szerződéses kikötés csak részben felel meg a törvényi elveknek, akkor a bíróság a részleges érvénytelenséget állapítsa meg. A keresetben időszakonkénti bontásban megjelölte a kölcsönszerződéseikhez alkalmazott Kölcsön Üzletszabályzatokat, a lízingszerződéseikhez alkalmazott Lízing

Üzletszabályzatokat, valamint a velük együtt értelmezendő, egyedi szerződésekbe foglalt általános szerződési feltételeket (Lízing ÁSZF-ek). Indítványozta továbbá a Törvény alaptörvényellenességére hivatkozással az Alkotmánybíróság megkeresését és a per tárgyalásának felfüggesztését.

Az alperes a felfüggesztésre irányuló indítvány és a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.270.000 forint perköltséget.

Tényként állapította meg a kereseti kérelemben foglaltakkal egyezően a felperes pénzügyi szolgáltatásai során alkalmazott egyoldalú szerződésmódosítást tartalmazó általános szerződési feltételeket az alábbi - kölcsönügyletekre és pénzügyi lízingszerződésekre vonatkozó – üzletszabályzatokból:

I.1 A 2006. augusztus 24. napjától 2008. július 23. napjáig alkalmazott „Kölcsön Üzletszabályzat 2006”;

I.2 A 2008. július 24. napjától 2009. július 30. napjáig alkalmazott „Kölcsön Üzletszabályzat 2008”;

I.3 A 2009. július 31. napjától 2010. május 1. napjáig alkalmazott „Kölcsön Üzletszabályzat 2009”;

I.4. A 2010. május 2. napjától alkalmazott „Kölcsön Üzletszabályzat 2010”.

II.1 A 2006. augusztus 24. napjától 2008. július 23. napjáig alkalmazott „Lízing Üzletszabályzat 2006”;

II.2 A 2008. július 24. napjától 2009. július 30. napjáig alkalmazott „Lízing Üzletszabályzat 2008”;

II.3 A 2009. július 31. napjától 2010. május 1. napjáig alkalmazott „Lízing Üzletszabályzat 2009”;

II.4 A 2010. május 2. napjától alkalmazott „Lízing Üzletszabályzat 2010”.

Megállapította továbbá a „Lízing Üzletszabályzat 2006” mellett 2006. február 20. napjától 2007. február 28. napjáig alkalmazott „zártkörű pénzügyi lízingszerződés” (a továbbiakban: „Lízing ÁSZF 2006”);

a „Lízing Üzletszabályzat 2007” mellett 2007. március 1. napjától 2007. szeptember 30. napjáig alkalmazott „zártkörű pénzügyi lízingszerződés” (a továbbiakban: „Lízing ÁSZF 2007”)

és a „Lízing Üzletszabályzat 2008” mellett 2007. október 1. napjától 2009. január 31. napjáig alkalmazott „zártkörű pénzügyi lízingszerződés” (a továbbiakban: „Lízing ÁSZF 2008”) érintett szabályait.

Jogi indokolásában kifejtette, hogy Alaptörvénybe ütközést nem észlelt, ezért nem találta megalapozottnak az Alkotmánybíróság megkeresésére és a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló indítványt.

A felperes által hivatkozott Pp. 130. § (1) bekezdés g) pont értelmében nem látott okot a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítására sem. Az iratok alapján ugyanis nem volt megállapítható, hogy a felperes nem jogosult a per megindítására. A perlési jogosultságát támasztja alá azon kereset, amelyben kérte a Törvény 4. §-ának (1) bekezdése szerint a megjelölt általános szerződési feltételek érvényességének a megállapítását.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Törvény 1. §-ának (1) és (3) bekezdése, 8. §-ának (4) bekezdése és 11. §-ának (1) bekezdése alapján az elsődlegesen kért megállapítás iránti kereset e perben nem terjeszthető elő. A rendelkezésre álló iratok alapján nem is volt megállapítható, hogy a felperes nem deviza alapú, hanem valós deviza

kölcsönszerződéseket kötött a fogyasztókkal. Önmagában azon szerződési kikötés, amely szerint a kölcsön az alapul szolgáló szerződés devizanemében kerül folyósításra, illetve az adós a kölcsönszerződés alapján előírt fizetési kötelezettségeit a kölcsönszerződésben meghatározott devizában teljesíti, még nem igazolja, hogy a felperes a fogyasztókkal kötött kölcsönszerződése alapján devizát folyósított, amelyet a fogyasztó devizában teljesített. A csatolt iratok alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy a kölcsön-, illetve lízingszerződése esetében kizárólag devizában volt a folyósítás és a törlesztés, mi több a keresetlevelében a felperes maga állítja, hogy bizonyos esetekben ez forintban történt.

A másodlagos kereset körében a Törvény 4. § (1) bekezdésében, 6. §-ában és 11. §-ának (2)-(3) bekezdésében foglaltakra utalással az elsőfokú bíróság egyenként megvizsgálta a per tárgyává tett kikötéseket abból a szempontból, hogy a Törvény 4. §-ának (1) bekezdésében felsorolt elvek közül melyiknek felelnek meg.

Az egyes kikötéseknél részletesen kifejtette az álláspontját és kiemelte az alábbiakat:

Az egyértelmű és tételes meghatározás elvénel vizsgálni kell valamennyi, az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeit rögzítő szerződéses kikötést. A rendelkezések nem érthetően kerültek megfogalmazásra, ha a közgazdaságtanban, pénzügyi ismeretekben járatlan és így laikusnak tekinthető ügyfél (fogyasztó) nincs tisztában az adott pénzügyi fogalmak jelentésével (pl. refinanszírozás, bankközi hitelkamatok, fogyasztói árindex, állampapír hozamok). A fogyasztó számára a megfogalmazás akkor érthető és világos, ha az alapfogalmak jelentése rögzítve van a szerződésben, vagy ha abból kitűnik, hogy ezeket a hitelező a fogyasztó számára érthetően megmagyarázta.

Nem felel meg egy szerződéses kikötés a tételes meghatározás elvének, ha nem jelöli meg, hogy mely feltételek bekövetkezése esetén van lehetősége a hitelezőnek a kamatot, költséget és díjat a fogyasztó hátrányára egyoldalúan módosítani. A bíróság kizárólag a Törvény 4. § (1) bekezdésében foglaltaknak való megfelelést vizsgálhatja, irreleváns, hogy az általános szerződési feltételek egyéb jogszabálynak megfeleltek-e. A „jellemzően”, „egyéb szabályozók”, „különösen” szavak beiktatása azt jelenti, hogy nem csak a megjelölt, hanem egyéb feltételek változása esetén is lehetőség van a szerződés módosítására.

A szerződéses kikötések nem felelnek meg az objektivitás elvének, ha nem állapítható meg, hogy a felperesnek mint pénzügyi intézménynek a felsorolt és egyoldalú szerződésmódosításra okot adó feltételek bekövetkezésére és azok változására nincs ráhatása.

A ténylegesség és arányosság elvének történő megfeleléshez rögzíteni kell, hogy a felsorolt és a módosításra okot adó feltételek változása ténylegesen hatást gyakorol-e, ha igen, milyen mértékben a szerződés kamatára, díjára, költségeire. Nem nyilvánvaló például, hogy a refinanszírozási kamatláb megváltoztatása ténylegesen kihat a felperes fogyasztói kölcsönszerződéssel összefüggő költségeire. Ha az általános szerződési feltételek szerint a felperes a körülményváltozások együttes hatásának vizsgálata és a költségelemekre kihatással bíró ok-okozati összefüggés fennállásának alapos elemzése alapján dönt a szerződésmódosításról, akkor nyilvánvaló, hogy a felsorolt körülmények szükségszerűen és közvetlenül nem gyakorolhatnak tényleges hatást.

Ha a fogyasztó nem láthatta előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén, milyen mértékben kerülhet sor a további terhek reá történő áthárítására, úgy az általános szerződési feltétel az átláthatóság elvének sem felel meg.

A Törvény csak a felmondhatóság lehetőségének a fogyasztó részére történő biztosítását kívánja meg, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a szerződésnek reális választási lehetőséget kell biztosítania a fogyasztó számára, és ez nem áll fenn, ha a felmondásra csak a tartozás egyösszegű megfizetése és előtörlesztési díj megfizetése mellett van lehetőség.

A szimmetria elvének érvényesüléséhez szükséges, hogy kifejezetten rögzítsék, hogy valamely körülmény fogyasztóra nézve történő pozitív változása esetén sor kerülhet a fogyasztó javára történő szerződésmódosításra.

Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a „Kölcsön üzletszabályzat 2006” az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének; a „Kölcsön üzletszabályzat 2008” a tételes meghatározás és a felmondhatóság elvének; a „Kölcsön üzletszabályzat 2009” és a „Kölcsön üzletszabályzat 2010” pedig a felmondhatóság és a szimmetria elvének felel csak meg.

A „Lízing üzletszabályzat 2006”, valamint az egyedi pénzügy lízingszerződésekre különböző időszakokban alkalmazott „Lízing ÁSZF 2006”, „Lízing ÁSZF 2007” és „Lízing ÁSZF 2008” a tételes meghatározás elvének;

a „Lízing üzletszabályzat 2008” és a „Lízing ÁSZF 2008” a tételes meghatározás, valamint részben a felmondhatóság elvének;

a „Lízing üzletszabályzat 2009” a felmondhatóság és a szimmetria elvének;

a „Lízing üzletszabályzat 2010”, a felmondhatóság, a szimmetria, valamint részben a tételes meghatározás elvének felel csak meg.

Tekintettel arra, hogy a Törvény, a Kúria 2/2012. (XII.10.) PK véleménye és a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat a szerződési feltételek tisztességességének elveit együttes követelményként fogalmazzák meg, csak akkor van lehetőség a tisztességesség és érvényesség megállapítására, ha a szerződéses feltételek egésze maradéktalanul megfelel valamennyi elvnek. A per tárgyát képező kikötések egyike sem felelt meg a Törvényben felsorolt hét kritériumnak és így a részleges érvényesség megállapítására sem volt mód. Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy kizárólag azt kellett vizsgálnia, hogy a feltételek eleget tesznek-e a Törvényben foglaltaknak, ezért irreleváns volt, hogy egyéb jogszabályoknak megfelelnek-e. Mellőzte azon felperesi bizonyítási indítványt, amely a filozófiatudományban, azon belül az etikában, erkölcsstanban jártas igazságügyi szakértő kirendelésére irányult, mert az általános szerződési feltételek tisztességességének vizsgálatára a Törvény 4. § (1) bekezdése részletesen és határozottan megjelöli azokat a szempontokat, amelyek vizsgálatával az elveknek való megfelelés eldönthető, így ehhez nem volt szükség különleges szakértelemre.

Az elsőfokú ítélet ellen **a felperes terjesztett elő** - a másodfokú tárgyaláson pontosított - **fellebbezést**.

A keresetében foglaltakat lényegében teljes egészében fenntartva, illetve megismételve **elsődlegesen** azt kérte, hogy az ítéltábla a pert a Pp. 157. § a) pontja értelmében szüntesse meg és az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül. Eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem észlelte, hogy a jelen eljárásra nincs hatásköre, és emiatt a keresetlevelet a Pp. 130. § (1) bekezdés b) pontja alapján nem utasította el. Észlelnie kellett volna azt is, hogy az elsőfokú eljárás során nem rendelkezett eljárási szempontból aktív perbeli legitimációval, mert sem deviza alapú, sem forint alapú fogyasztói kölcsönszerződést nem kötött. Erre tekintettel a keresetlevelet a Pp.

130. § (1) bekezdés g) pontja alapján kellett volna elutasítani.

A felperes a pontosított **fellebbezési kérelme** szerint **másodlagosan** – ha az ítéltábla arra a következtetésre jutna, hogy a Törvény 1. § (1) bekezdésében meghatározott tárgyi hatály alá eső szerződéseket kötött – kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és annak megállapítását, hogy a keresetlevélben megjelölt, egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötései érvényesek figyelemmel arra, hogy azok megfelelnek a Törvény 4. §-ának (1) bekezdése szerinti valamennyi feltételnek.

Végül **harmadlagosan** kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és annak megállapítását, hogy az általa alkalmazott általános szerződési feltételekre, illetve ezen általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződéses kikötésekre nem terjedt ki a Törvény hatálya a keresetindításkor.

A felperesi álláspont szerint a Törvény az Alaptörvény több rendelkezését is sérti, emiatt kérte azt is, hogy az ítéltábla a Pp. 155/B. §-ának (1) bekezdése alapján kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását és egyidejűleg a per tárgyalását függessze fel.

A fellebbezés indokolásában továbbra is tényként állította, hogy sem deviza alapú, sem forint alapú fogyasztói kölcsönszerződést nem kötött, így az általa alkalmazott szerződéses kikötések a kereset előterjesztésekor nem estek a Törvény hatálya alá az 1. § (1) bekezdésének értelmében. Ez ugyanis a fogyasztóval létrejött hitel- vagy kölcsönszerződések, illetve pénzügyi lízingszerződések közül kizárólag két típusra vonatkozóan állapít meg szabályokat: a deviza alapú és a forint alapú szerződésekre. „Deviza alapú” a Törvény definíciója szerint a devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett kölcsön. A feltétel tehát kettős és konjunktív. A valódi devizakölcsönöknél a „forintban törlesztés” fordulat nem valósul meg, azaz a hitelintézet valamely (forinttól eltérő pénznemben) devizát folyósít az ügyfél részére, az ügyfél pedig devizában köteles törleszteni.

A kölcsön- és lízingszerződésai a fizetési kötelezettséget (forinttól eltérő) devizában írják elő, emiatt azok nem minősülnek „deviza alapúnak”, még akkor sem, ha a jogviszony kezdetekor forintban folyósított vagy ha a lízingtárgy kifizetése forintban történt. Az üzletszabályzataiból látható, hogy kizárólag valódi devizakölcsönöket nyújtott ügyfelei részére. (Kölcsön Üzletszabályzatok 2.1.17 és 4.3.4 pont, Lízing Üzletszabályzatok 2.1.16 és 4.4.4 pont.)

Állította, hogy a Pp. 123. §-a alapján a megállapítási kereset feltételei fennállnak, jogainak az alperessel szemben való megóvása szükséges és teljesítést nem követelhet, illetve eljárásjogi szempontból nincs aktív perbeli legitimációja.

A másodlagos fellebbezési kérelem indokolása körében kifejtette, hogy a többször módosított Hpt. folyamatosan lex specialis maradt a Ptk. általános szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezéseihez képest. Az üzletszabályzatait a régi Hpt. 210. §-a előírásainak megfelelően határozta meg, az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötések pedig nem minősülhetnek tisztességtelennek mindaddig, amíg nem ütköznek a Hpt. konkrét szabályaiba. Az egyes elvek érvényesülését nem lehet visszaható hatállyal számon kérni.

Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve vonatkozásában előadta, hogy valamennyi üzletszabályzat kellően rövid, lényegre törő és egyértelmű ahhoz, hogy egy átlagos fogyasztó azt elolvassa és értelmezze. Az egyoldalú szerződésmódosítás szabályai nem különböző helyeken, hanem koncentráltan, egy helyen találhatóak, és egyetlen olyan szót sem tartalmaznak, mely egy átlagos fogyasztó számára ismeretlen vagy nehezen

értelmezhető lenne.

A tételes meghatározás elve tekintetében rámutatott, hogy 2006. augusztus 24. napjától az üzletszabályzatban az egyoldalú szerződésmódosítás feltételeinek oklistája még nem szerepelt, azonban a módosítást tartalmazó kikötést az akkor hatályos Hpt. 210. § (3) bekezdése előírásainak megfelelően határozta meg. A kölcsönügyletekre 2008. július 24. napjától alkalmazott üzletszabályzatok zárt, konkrét, tételes, nem példálózó oklistát tartalmaznak. Taxatív felsorolást, amely alatt értelmező-magyarázó jellegű alpontok vannak. A „jellemzően” szó nem jelenti azt, hogy az oklista példálózó lenne. Ha a bíróság valamely okból mégis annak tekintené, abban az esetben is kizárólag a „jellemzően” szót tekinthetné érvénytelennek, ahogy ezt a Kúria a 2/2012. PK vélemény indokolásának 8. b) alpontjában is rögzítette. A „Kölcsön Üzletszabályzat 2010” 2.1.26 pontja külön is meghatározza az oklista fogalmát. A Hpt. szerint pedig az oklista alkalmazása 2010. január 1. napjától kötelező, ezt megelőzően saját kezdeményezése alapján, jogszabályi kötelezettség nélkül alkotta meg, illetve alkalmazta. A pénzügyi lízingszerződések körében alkalmazott általános szerződési feltételek zárt, konkrét, tételes, nem példálózó oklistát tartalmaznak, amelyek az egyoldalú szerződésmódosítást kiválthatják.

Az objektivitás elve csak oklista alkalmazása esetén értelmezhető. Figyelemmel arra, hogy a 2006. augusztus 24. napjától alkalmazott ÁSZF nem tartalmazott oklistát, így az objektivitás elvébe sem ütközik. 2008. július 24. napjától a kölcsön- és lízingszerződésekre alkalmazott üzletszabályzataiban található oklista valamennyi eleme külső, objektív módon bekövetkező esemény, amely kizárólag harmadik személyek magatartásától függ.

A ténylegesség és arányosság elve szintén csak oklista alkalmazása esetén értelmezhető. 2008. július 24. napjától a kölcsön- és lízing üzletszabályzatokban meghatározott oklista valamennyi eleme megfelel a fenti elvnek. Nyilvánvaló, hogy az oklistában meghatározottak tényleges hatást gyakorolnak a fogyasztói kölcsönszerződéssel összefüggő költségeire úgy, hogy részben a forrásköltségek, részben a működési költségek növekedtek. Ezeknek a költségnövekedéseknek a tényleges és arányos áthárítása jelenik meg az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötésekben.

Az átláthatóság elve szintén csak oklista alkalmazása esetén értelmezhető. A 2/2012. PK vélemény 6. e) alpontja szerint a kölcsön üzletszabályzatban rögzítette a kamatláb fogalmát, illetve a kamatszámításnál bármely pénznemben történő folyósításnál általában változó kamatlábat alkalmaz. A kölcsönök esetében az alkalmazott kamatláb egy adott kamatperióduson belül nem változik - kivéve, ha a szerződés másként rendelkezik - de az egyes kamatperiódusonként eltérő lehet. Az ÁSZF-ben meghatározta a kamat képletét. A „Kölcsön Üzletszabályzat 2008” vonatkozásában a fentiekben túl meghatározta, hogy a refinanszírozási kamatláb emelkedésekor mikor jogosult a kamatot módosítani, és a kamatperióduson belül is jogosult változtatni az alapul szolgáló ok bekövetkezésének napjától kezdődő hatállyal. A „Kölcsön Üzletszabályzat 2009” vonatkozásában átlátható módon kívánta a költségnövekményt az ügyfelekre hárítani, melynek mértékét egyértelműen rögzítette. Az egyoldalú - az ügyfél számára kedvezőtlen módosítást - a módosítás hatályba lépését megelőzően legalább hatvan nappal hirdetményben közzé kell tenni. A kölcsönszerződés egyoldalúan nem módosítható új díj vagy költség bevezetésével. Az egyes díjak szerződésben meghatározott számítási módja, konkrét összege, vagy felső határa egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül nem módosítható. A lízing üzletszabályzatok esetében szintén rögzítette a kamatláb fogalmát és annak alkalmazását. A felmondhatóságot a 2006-os ÁSZF még nem tartalmazta, azonban az egyoldalú

szerződésmódosítást tartalmazó kikötést a Hpt. 210. § (3) bekezdésének megfelelően határozta meg. Rögzítette, hogy a „Kölcsön Üzletszabályzat 2008” 4.5.1.3 pontja, továbbá a „Kölcsön Üzletszabályzat 2009” és „Kölcsön Üzletszabályzat 2010” 4.5.1.5 pontja biztosította a szerződésmódosítás esetére a fogyasztó számára a felmondás jogát.

A szimmetria elvére vonatkozóan a 2006. augusztus 24. napjától alkalmazott üzletszabályzatok nem zárták ki, hogy a fogyasztó javára bekövetkező feltétel változás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön. A 2009. július 31. napjától alkalmazott üzletszabályzatok pedig kifejezetten a kötelezettségévé tették, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás jogát a fogyasztónak minősülő ügyfelei javára is gyakorolja.

Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte lényegében annak helyes indokai alapján és teljes egészében fenntartva az elsőfokú eljárásban előadottakat. A valódi devizaszerződésekre vonatkozó felperesi érveléssel kapcsolatban kiemelte, hogy a Törvény 11. § (1) bekezdéséből következően az elsődleges kereseti és fellebbezési kérelemként megfogalmazott kérdéssel a bíróság jelen perben nem foglalkozhat. Ha a felperes a keresete tárgyává tette az adott szerződéses kikötéseit, akkor maga ismerte el, hogy a Törvény hatálya alá tartoznak.

A másodlagos fellebbezési kérelemmel kapcsolatosan ismételt hangsúlyozta, hogy az érvényesség megállapításához az adott szerződéses kikötésnek a Törvény 4. § (1) bekezdésében felsorolt hét elvnek konjunktívan, maradéktalanul meg kell felelnie. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság alaposan indokolt ítéletében a kikötéseket ennek figyelembe vételével elemezte, és a valamennyi elvre kiterjedő vizsgálata alapján helyesen állapította meg, hogy egyik sem felel meg a Törvény rendelkezéseinek. Még a részleges érvényesség megállapítására sem volt lehetőség, hiszen a 7 elvnek való konjunktív megfelelés egyetlen peresített szerződéses kikötés – vagy annak része - tekintetében sem állt fenn.

Az alperes a fentiekén túl az egyes kikötéseket tételesen is értékelte és állította, hogy a fellebbezés az elsőfokú ítélet megállapításaival ellentétes sikeres érvelést nem szolgáltatott, azaz a kikötések, vagy azok valamely részének érvényességét a felperes nem tudta igazolni.

Az elsőfokú ítélet érdemben nem bírálható felül.

Az ítéltábla elsődlegesen rámutat arra, hogy a felperesnek a felfüggesztésre irányuló indítványa nem volt megalapozott, mert a másodfokú eljárásban a felfüggesztés szükségessége csak akkor merülhet fel, ha egyébként az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára van lehetőség. A későbbiekben kifejtett indokok alapján azonban erre az adott esetben nem volt mód.

A felperes fellebbezése hatályon kívül helyezésre és a per megszüntetésére is irányult. A Pp. 252. §-ának (1) bekezdése értelmében ennek alapját az képezheti, ha a Pp. 157. §-a szerint permegszüntetési ok áll fenn. A felperes megalapozatlanul hivatkozott azonban arra, hogy az elsőfokú bíróságnak nem volt hatásköre a perre, illetve észlelnie kellett volna az aktív perbeli legitimációjának hiányát. Mindezek vizsgálatakor abból kellett kiindulni, hogy a felperes két keresetet terjesztett elő a perben, elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a szerződésai nem tartoznak a Törvény hatálya alá, másodlagosan pedig a Törvény alapján a szerződéses kikötések érvényességének a megállapítását kérte. Az adott

– eshetőleges - kereseti kérelmek csak látszólagos keresethalmazatot alkotnak: az egyes kérelmek ugyanis egymástól kölcsönösen függenek, egymást kizárják, egyidejű létezésük csak átmeneti jellegű, és kielégítést is csak az egyik nyerhet. A felperesnek ebből következően csak egyetlen keresete volt, hiszen ha az elsődleges kereseti kérelemnek helyt ad a bíróság, a másíkról semmilyen formában nem kell határozni; az elsődleges alaptalansága esetén azonban nyomban át kell térnie a másodlagos vizsgálatára. Nem fordulhat elő, hogy az egyes, látszólagosalmazatot alkotó kereseti kérelmekről külön döntés szülessen és a perben nem járhat el két különböző szintű bíróság sem, ilyenkor a magasabb szintű bíróság hatásköre állapítható meg az ügy egészére.

Az ítéltábla maradéktalanul osztja az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az elsődlegesen kért megállapítás iránti kereset jelen perben érdemben nem vizsgálható, mert a Törvény 8. §-ának (4) bekezdése alapján kizárólag a 11. § (3) bekezdésében foglaltak megállapítását lehet kérni, vagyis azt, hogy a szerződéses kikötések tisztességesek és ezért érvényesek. A fentiekben kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor is, amikor az elsődleges kereset alaptalansága miatt áttért a másodlagos kereset vizsgálatára. A felperes maga sem vitatta, hogy annak elbírálására a Fővárosi Törvényszék rendelkezik kizárólagos hatáskörrel és illetékességgel a Törvény 9. §-ának (1) bekezdése alapján, a keresetlevelében éppen erre alapította a bíróság hatáskörét. Mindezek alapján megalapozatlanul hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróságnak nem volt hatásköre az ügy elbírálására. Hasonló okból megalapozatlan az az érvelése, hogy nem rendelkezett a perben aktív perbeli legitimációval, hiszen a másodlagos kereset előterjesztésére a Törvény alapján nem vitásan jogosult volt.

A másodlagos kereseti kérelem vizsgálatakor sem volt mellőzhető ugyanakkor annak figyelembe vétele, hogy a felperes nyilatkozata szerint nem deviza alapú szerződéseket kötött. A Pp. 121. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében a felperes kötelezettsége az érvényesíteni kívánt jog alapjául szolgáló tények előadása és az adott esetben a felperes e vonatkozásban ellentétes előadást tett az elsődleges és a másodlagos kereseti kérelmében. A bíróságnak erre tekintettel állást kellett foglalnia abban a kérdésben, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint a felperes által kötött fogyasztói kölcsönszerződések deviza alapúnak minősülnek-e.

Az alperes az elsődleges kereset ténybeli alapját lényegében nem vitatta. Azt állította, hogy a valódi devizakölcsönök is a Törvény hatálya alá tartoznak. Ezt az álláspontot azonban önmagában cáfolja a Törvény időközben megtörtént módosítása, amely a tárgyi hatályt kiterjesztette a deviza alapúnak nem minősülő szerződésekre is. Ezt meghaladóan az alperes csak azzal védekezett, hogy az elsődleges kereset szerinti megállapításnak nincs helye a perben. Az ellenkérelem ilyen módon érdemben nem tette vitássá azt a felperesi tényállítást, hogy kizárólag deviza alapúnak nem minősülő deviza szerződéseket kötött és az ítéltábla álláspontja szerint - az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben - ezt a csatolt üzletszabályzatok alá is támasztották.

A Törvény 1. §-ának (1) bekezdése szerint deviza alapúnak a devizában nyilvántartott vagy devizában nyújtott és forintban törlesztett szerződés minősül. A felperes helyesen hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a Kúria a 6/2013. PJE határozatban értelmezte a devizaszerződés fogalmát. Megállapította, hogy devizakölcsön az, ahol a pénztartozás kirovó pénzneme nem forint. A deviza alapú kölcsön is devizakölcsön, mivel a tartozás

devizában van meghatározva, ugyanakkor a hitelező a kölcsönt forintban köteles folyósítani, az adós pedig forintban köteles törleszteni. A felek megállapodhatnak úgy is, hogy mindkét fél a kötelezettségének a kirovó pénznemben köteles eleget tenni (effektivitási kikötés), vagyis mind a folyósításra, mind a törlesztésre a kirovó pénznemben kerül sor. Ebből következően a devizakölcsönnek két fajtája létezik: az effektivitási kikötéssel el nem látott kölcsön (deviza alapú kölcsön) és az effektivitási kikötéssel ellátott devizakölcsön.

Az adott esetben a felperes kölcsönügyletre vonatkozó üzletszabályzatai rögzítették, hogy a kölcsön pénzneme konvertibilis deviza, a hitelező CHF-ben és euróban nyújt kölcsönt (2.1.17), az adós pedig a fizetési kötelezettségeit a kölcsönszerződésben meghatározott devizában teljesíti (4.4.5). A lízing üzletszabályzatok szintén tartalmazták, hogy a lízing pénzneme deviza (2.1.16), illetve a lízingbe vevő a fizetési kötelezettségeit devizában teljesíti (4.4.4). A fentiekből megállapítható, hogy a per tárgyát képező általános szerződési feltételek deviza alapúnak nem minősülő kölcsön- és pénzügyi lízingszerződésekre vonatkoznak. A felperes ezeket az egyoldalú szerződésmódosítást tartalmazó általános szerződési feltételeket tette csak a per tárgyává, ezért nincs jelentősége, hogy voltak-e olyan egyedi szerződésai, amelyeknél eltért az ÁSZF-ekben foglaltaktól. Nem kellett tehát igazolnia a perben, hogy minden egyes szerződése esetén kizárólag devizát folyósított és a törlesztés is minden esetben devizában történt.

Mindezek alapján az ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a kereset tárgyát deviza alapúnak minősülő szerződések képezik. A deviza alapúnak nem minősülő devizaszerződések sem a keresetlevél előterjesztésekor, sem az elsőfokú ítélet meghozatalakor nem tartoztak a Törvény hatálya alá. A 2014. évi XL. törvény azonban 2014. október 15-i hatállyal módosította a Törvény 1. §-át és az újonnan beillesztett (1a) bekezdés szerint a Törvény alkalmazásában fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül a deviza alapúnak nem minősülő deviza hitel- vagy kölcsönszerződés és pénzügyi lízingszerződés is. A 8. § (1) bekezdés c) pontja értelmében ha a per tárgyát képező ÁSZF kikötést alkalmazták 2010. november 26-án vagy azt megelőzően, 2015. január 5-12. között kell a bírósághoz beérkeznie a 6. § szerinti polgári eljárást megindító keresetlevélnek. A felperes másodlagos keresete ezért az ÁSZF-ek alkalmazási időszakára is tekintettel a fenti igény – idő előtti - érvényesítésének minősül. Speciális szabályt tartalmaz a Törvény arra az esetre, hogyha a keresetlevél korábban érkezik meg a bírósághoz. A 8. § (1a) bekezdés akként rendelkezik, hogy azt ebből az okból elutasítani nem kell, hanem úgy kell tekinteni, mintha a keresetlevél benyújtására 2015. január 5. napján került volna sor. A fentiekből az következik, hogy a másodlagos kereseti kérelem érdemi vizsgálatára és ebből eredően az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatára még nincs lehetőség.

Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A felek másodfokú perköltségét a Pp. 252. §-ának (4) bekezdése alapján csak megállapította, a költség viselésének a kérdésében az elsőfokú bíróságnak kell határoznia. A perköltség körében a felperes javára a 2.500.000 Ft lerótt fellebbezési illetéket, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5)-(6) bekezdése alapján mérlegeléssel

megállapított ügyvédi munkadíjat vette figyelembe. Tekintettel volt arra, hogy a felperes a fellebbezésében lényegében a keresetlevélben előadottakat ismételte meg. Az alperes ügyvédi megbízási szerződés kivonatának csatolásával kérte a díjának a meghatározását. A fellebbezési ellenkérelem azonban lényegét tekintve szintén csak az elsőfokú eljárásban előadottakra szorítkozott, ezért az ítéltábla az alperesi ügyvédi munkadíjat a felperesi díjjal egyezően állapította meg.

A folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróságnak abból kell kiindulnia, hogy a jelenleg másodlagosként előterjesztett kereset nem deviza alapúnak minősülő szerződések egyoldalú szerződésmódosítást tartalmazó általános szerződési feltételeire vonatkozik, ezért a keresetlevelet úgy kell tekinteni, mintha annak benyújtására 2015. január 5. napján került volna sor és ezt követően lehet csak arról érdemi határozatot hozni.

Budapest, 2014. október 16.

Dr. Pestovics Ilona s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sándor Ottó s.k.
előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő